

Na kraju, kao svojevrstan zaključak, nalaze se izvješća iz radionica. Prijedlozi rješenja za budućnost temelje se u strateškom planiranju kako ostvariti pozitivnu društvenu klimu, odgajati za demokratsko građanstvo te raditi na decentralizaciji društva, a velika se uloga očekuje od laika koji su pozvani na veću društvenu aktivnost.

Sadržaj ove knjige još je vrlo aktualan i dobro opisuje društvenu situaciju u

Hrvatskoj jer se, nažalost, čini da se stvari nisu previše promijenile: većina problema koji su primijećeni tada, postoje i sada. Zato nam ova knjižica omogućuje bolje razumijevanje situacija i problema oko nas, a još više potiče da ne ostanemo pasivni promatrači nego da solidarnost i supsidijarnost inspiriraju naše osobno i društveno djelovanje te tako postanemo graditelji boljeg društva.

Valentina Kanić

Michael P. HORNSBY-SMITH, *An Introduction to Catholic Social Thought*, Cambridge University Press, Cambridge, 2006.

U knjizi *An Introduction to Catholic Social Thought (Uvod u katoličku socijalnu misao)*, Cambridge University Press, 2006., 387 str., koju je napisao Michael P. Hornsby-Smith, profesor sociologije na Sveučilištu u Surreyu, nalazi se čitak, informativan te često i provokativan tekst koji doduše uvodno, ali zaokruženo zacrtava osnovna polazišta o socijalnom nauku Crkve sa stajališta jednog priznatog sociologa engleskog govornog područja. Knjiga je utemeljena na sociološkim uvidima i istraživanjima, ali i na dobrom poznavanju i uvažavanju tekstova crkvenog učiteljstva i teoloških radova u kontekstu suvremenih rasprava o pravdi i miru.

U uvodu autor se predstavlja katoličkim laikom te navodi kako knjigom želi doprinijeti raspravi o traženju socijalne

pravde. Svrhu svoje knjige dalje razlaže navodeći kako u suvremenom svijetu nije dovoljno pomagati samo ameliorizacijom (tek popravljati posljedice nepravdi), već je potrebno analizirati i razumjeti uzroke nepravednih struktura te se i založiti za socijalnu pravdu tražeći promjene takvih struktura. Autoru je stalo da se nacionalne i internacionalne strukture nepravde prepoznaju blisko povezanim, posebno u kontekstu liberalnog kapitalizma.

Hornsby-Smith predlaže rimokatolički prinos debati o traženju pravde, smatrajući tradiciju socijalnog nauka Crkve vrlo važnim i relevantnim doprinosom suvremenim raspravama (str. 3-10). Cilj mu je, uz »službene« tekstone papinskih enciklika i pastoralnih pisama biskupskih konferencija, ponuditi laičku

kritiku tog učenja te naznačiti teološku i »svjetovnu« analizu nepravdi suvremenog svijeta (str. 25).

Kao potku knjige autor primjenjuje »žosističko« načelo: vidjeti, prosuditi i djelovati koje je ugrađeno u učenje papinskih socijalnih enciklika te ga dodatno razrađuje u četiri koraka društvene akcije.

Prvi se korak sastoji od promatranja društvene stvarnosti i utvrđivanja potreba, dok je drugi korak društvena analiza kojom se trebaju utvrditi društveni uzroci. Ta dva koraka razrađuju se u prvom dijelu knjige pod nazivom *Društvena stvarnost i društvena analiza* (str. 20-40), gdje se sažeto raspravlja o pitanjima globalizacije, liberalnog kapitalizma i pitanjima moći koja podržavaju nepravde strukture globalno i lokalno.

Treći je korak društvene akcije teološko razmatranje u svjetlu Pisma i socijalnog nauka Crkve. Taj korak obrađen je u dijelu knjige pod nazivom *Teološki izvori* (str. 41-114), gdje autor na temelju Pisma smješta teološki govor u sržnu Isusovu ponudu »kraljevstva Božjega« te pokušava iz tog polazišta razviti utemeljenje socijalnog nauka Crkve i osnovnih načela socijalnog nauka Crkve. Na ovom mjestu posebno je zanimljiv autorov trud oko dijaloga socijalnog učenja Crkve sa suvremenom »svjetovnom« mišlju.

U sljedećem dijelu knjige pod nazivom *Pitanja pravde* (str. 115-318) zaustavlja se na posebnim temama socijalnog nauka kao što su: ljudska prava, obitelj, ekonomski život, socijalna isključenost, razvoj, rat i mir. Autor pristupa temi sa svježinom

svoje pozicije te svakako pridonosi boljem razumijevanju navedenih područja. Određeni autorovi stavovi i rješenja u svojoj konkretnosti znaju biti i provokativni, ali na taj način aktivom čitatelju postavljaju nova pitanja i otkrivaju nove ideje.

Posljednji dio knjige odgovara četvrtom koraku društvene akcije – mijenjati grješne strukture, pod nazivom *Odgovori djelovanjem* (str. 319-342) u kojem se sasvim konkretno, doduše, uglavnom za područje Ujedinjenog Kraljevstva, donose savjeti kako bi se na temelju uvida i analize potreba i mogućnosti trebalo danas djelovati u svijetu koji zahtijeva pravdu i mir. »Strukture grijeha« treba mijenjati, smatra autor, udruživanjem i političkom akcijom.

Iako autor za analizu i primjere uzima prilike u Ujedinjenom Kraljevstvu te se ujedno znatno osvrće na poziciju Sjedinjenih Američkih Država, tekst je ipak zanimljiv i za domaćeg čitatelja jer ovakvog uvoda u socijalni nauk Crkve, koji bi napisao hrvatski laik, znanstvenik s područja društvenih znanosti, još nemamo pa ova knjiga može poslužiti kao model i poticaj za jedan sličan uvod na hrvatskom jeziku.

Knjiga je pisana čitljivim stilom, jasne je logičke strukture, uz upućivanje na recentnu literaturu. Može se preporučiti teolozima, sociolozima, političarima i svima angažiranim oko razvoja civilnog društva te svakome tko se želi angažirati za pravdu i mir.

Damir Mravunac